

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 6Ssk/130/2022
Identifikačné číslo spisu: 4021200582
Dátum vydania rozhodnutia: 27. júla 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:4021200582.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a JUDr. Martina Tisa, v právnej veci žalobcu: Z. H. T., narodený XX. J. XXXX, bytom v S., W. č. XXXX/XX, právne zast.: JUDr. Silviou Turcsányiovou, advokátkou so sídlom v Trnave, Štefánikova č. 21/111, proti žalovanému: Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Kutuzovova č. 8, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného z 12. augusta 2021, č.: SELUZ-102-5/2021-OdSP, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 24. mája 2022, č. k. 22Sa/33/2021-116, t a k t o

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

O d ô v o d n e n i e

I.

1. Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 24. mája 2022, č. k. 22Sa/33/2021-116, postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol správnu žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 12. augusta 2021, č.: SELUZ-102-5/2021-OdSP, ktorým tento podľa § 84 ods. 4 písm. b/ zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z. z.“) a § 59 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v rozhodnom znení (ďalej len „Správny poriadok“) odvolanie žalobcu zamietol a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia z 01. júna 2021, č.: VÚSZ-45313641502367-37/2021-OOČ, ktorým žalobcovi podľa § 20 ods. 1 písm. d/ v spojení s § 24 ods. 1 a ods. 3 písm. i/ a § 105 ods. 8 zákona č. 328/2002 Z. z. nepriznal zvýšenie jednorazového mimoriadneho odškodnenia.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného preskúmal v intenciách § 20 ods. 1, § 24 ods. 1, § 27, § 28 ods. 1 - 4, § 105 ods. 4 - 8 zákona č. 328/2002 Z. z. a v režime stanovenom Správnym súdnym poriadkom a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej správnej žaloby.

3. Krajský súd po preskúmaní veci aj s podporným odkazom na znenie dôvodovej správy k § 28 zákona č. 328/2002 Z. z. dospel k záveru, že ustanovenie § 28 menovaného zákona sa týka dávky úrazového zabezpečenia vo forme náhrady za stratu na služobnom plate. Ostatné dávky úrazového zabezpečenia vymedzené v § 20 ods. 1 zákona majú samostatný režim, pričom z legislatívneho znenia vyplýva, že náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje jednorazovo a taktiež jednorazovo sa poskytuje aj mimoriadne odškodnenie, ktoré má aj legislatívne znenie ako „jednorazové mimoriadne odškodnenie“, preto výklad poskytnutý žalobcom a počítajúci s možným zvýšením jednorazového mimoriadneho odškodnenia v dôsledku zmeny pomerov (zníženie spôsobilosti vykonávať primerané civilné zamestnanie z pôvodne stanovených 25% na 35% v porovnaní so zdravým človekom) nemožno považovať za právne správny, majúci oporu v legislatívnom znení, a to ani v spojitosti s dôvodovou správou, ktorá vyslovene upresňuje, že § 28 zákona č. 328/2002 Z. z. sa týka náhrady za stratu na služobnom pomere.

4. Žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

II.

5. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

6. Namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP) a tiež, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

7. V súvislosti s porušením práva na spravodlivý proces žalobca namietal, že krajský súd sa nedostatočne vysporiadal s argumentáciou žalobcu, z rozsudku nebolo zrejmé, z akých dôvodov súd vyhodnotil argumenty žalobcu ako neopodstatnené.

8. Vo vzťahu k namietanému nesprávnemu právnomu posúdeniu veci uviedol, že v Tretej časti zákona č. 328/2002 Z. z. je upravené Úrazové zabezpečenie. Práve podľa § 28 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z., ktorý sa nachádza priamo v Tretej časti zákona č. 328/2002 Z. z. a upravuje pri úrazovom zabezpečení výslovne postup pri zmene pomerov poškodeného, ak sa menia pomery poškodeného, ktoré boli rozhodujúce na určenie výšky náhrady škody, nadriadený uvedený v § 81 ods. 1 písm. a/ a Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia podľa § 81 ods. 1 písm. b/ rozhodnú o priznaní, zvýšení, znížení, zastavení výplaty alebo o odňatí dávky úrazového zabezpečenia. Podľa § 28 ods. 2 písm. a/ zákona č. 328/2002 Z. z. zmenou pomerov poškodeného sa výslovne rozumie zmena výšky vyplácaného invalidného výsluhového dôchodku z dôvodu zmeny miery schopnosti vykonávať civilné zamestnanie. Zákon v § 28 odsek 1 a odsek 2 neuvádza, že má ísť o náhradu za stratu na služobnom plate, tak ako zavádzajúcim spôsobom je uvádzané v napadnutom rozhodnutí, práve naopak výslovne uvádza všeobecne všetky dávky úrazového zabezpečenia, kde bezpochyby patrí aj jednorazové mimoriadne odškodnenie. Ustanovenie § 20 zákona č. 328/2002 Z. z. výslovne upravuje rozsah a spôsob náhrady škody, ktorá je následne upravovaná aj v § 28 zákona č. 328/2002 Z. z. Podľa § 20 ods. 1 písm. d/ zákona č. 328/2002 Z. z. jednou z foriem tejto náhrady škody je aj jednorazové mimoriadne odškodnenie.

9. Ďalej uvádzal, že krajský súd v zásade svoje rozhodnutie odôvodnil len tým, že odcitoval dôvodovú správu k zákonu č. 80/2013 Z. z., ktorým bol novelizovaný zákon č. 328/2002 Z. z. Absolútne nebral do úvahy tú skutočnosť, že príslušný § 28 len v odseku 3, 4 a 5 upravuje náhradu za stratu na služobnom plate, kde sú špecifikované podmienky pri zmene tejto dávky, a teda práve k týmto odsekom sa

vzťahuje dôvodová správa, ktorú krajský súd bez hlbšej analýzy či logického výkladu vztiahol aj na odseky 1 a 2 § 28. Zatiaľ čo v odsekoch 3, 4 a 5 zákonodarca výslovne uvádza a pracuje s termínom náhrada za stratu na služobnom plate a upravuje podrobnosti vo vzťahu k tejto dávke, v odsekoch 1 a 2 je výslovne uvedená náhrada škody, čo je nepochybne širší termín ako len jedna dávka úrazového zabezpečenia upravená v odsekoch 3, 4 a 5 daného paragrafu. Pokiaľ by zákonodarca mienil aplikovať tento paragraf výlučne na náhradu za stratu na služobnom plate nič mu nebránilo to výslovne uviesť aj v odseku 1 a 2, čo však neurobil. Krajský súd teda nesprávne reštriktívnym výkladom odňal práva žalobcovi a nesprávnym posúdením dôvodovej správy nesprávne aplikoval právnu normu. Poukázal aj na logický kontext tohto ustanovenia, keď profesionálny vojak utrpí služobný úraz, ktorý sa napriek liečbe nezlepšuje, ale naopak jeho zdravotný stav sa zhoršuje, a to výlučne len v dôsledku služobného úrazu, tak logicky by mal byť odškodnený v plnej miere zhoršenia zdravotného stavu a nielen v miere, aká bola zistená na začiatku neberúc do úvahy skutočnú mieru poškodenie zdravia. K súdom aplikovanej dôvodovej správe uviedol, že táto i napriek tomu, že nie je prameňom práva a nemá záväzný charakter, nemožno opomíňať jej explanačný význam, o ktorý sa často opiera aj argumentácia v rámci rozhodovacej činnosti súdov. Z uvedených dôvodov by súdy nemali bez ďalšieho posúdenia len mechanicky skopírovať dôvodovú správu a o jej znenie opierať svoje rozhodnutie. Mali by dôsledne posúdiť znenie príslušného ustanovenia, vziať do úvahy širší kontext a neopomíňať ani logiku pri hodnotení právnej veci a aplikácii právnej normy.

10. Uzavrel, že žiada o zvýšenie, respektíve dorovnanie priznaného nároku na jednorazové mimoriadne odškodnenie, na ktoré mu už jednoznačne vznikol nárok a bol mu priznaný. Nakoľko bola zmenená premenná, a to výška invalidity, pri výpočtovom vzorci na výpočet výšky jednorazového mimoriadneho odškodnenia. Je teda logické, že ak sa zvýši invalidita, má byť žalovanému priznané vyššie jednorazové mimoriadne odškodnenie, keďže aj napríklad výpočet invalidného výsluhového dôchodku sa mení od začiatku jeho priznania, tak ako je uvedené v zákone č. 328/2002 Z. z. Invalidný dôchodok je viazaný na následky služobného úrazu, a keďže v dôsledku nárastu percent invalidity dôjde k navýšeniu invalidného dôchodku, je logicky dané, že dôjde aj k nárastu sumy mimoriadneho odškodnenia, keďže rovnako ako invalidný dôchodok aj mimoriadne odškodnenie bolo priznané v dôsledku služobného úrazu a jeho následkov, a tým, že sa jeho výška mení od začiatku priznania, sa taktiež v príčinnej súvislosti má meniť aj jednorazové mimoriadne odškodnenie, ktoré bolo priamo naviazané na invaliditu a jej výšku a má byť samozrejme akousi zákonnou satisfakciou za následky služobného úrazu, ktoré sa plynutím času ukázali byť vážnejšie ako pri predošlom posudzovaní.

11. Navrhol, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

III.

12. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadril podaním z 19. septembra 2022.

13. V plnom rozsahu sa stotožnil so závermi, ku ktorým dospel krajský súd. Uviedol, že jednorazové mimoriadne odškodnenie ako vyplýva aj z jeho názvu sa poskytuje jednorazovo a jeho vyplatením sa nárok na jeho výplatu vyčerpá. Zmena spôsobilosti žalobcu vykonávať primerané civilné zamestnanie v porovnaní so zdravým človekom, z ktorej percentuálnym zvýšením operuje žalobca nie je dôvodom na dorovnanie / zvýšenie jednorazového mimoriadneho odškodnenia stanoveným ex lege. Záonné sú len úpravy dôvodov zvýšenia plynúcich z § 105 ods. 4 zákona č. 328/2002 Z. z., ktoré v danom prípade nenastali. Žiadna zo zmien pomerov poškodeného definovaných v § 28 ods. 2 menovaného zákona nebola a nie je akokoľvek rozhodujúca na určenie výšky jednorazového mimoriadneho odškodnenia, nebola a nie je ani jednou z premenných, ktoré sú vo vzťahu k jednorazovému mimoriadnemu odškodneniu akokoľvek významné. Možné zmeny pomerov poškodeného, ktoré sú definované v § 28 ods. 2 zákona neovplyvňujú nárok na priznanie danej dávky úrazového zabezpečenia a jej výplatu, či výšku tejto dávky. Dodal, že žalobca v kasačnej sťažnosti bližšie nekonkretizoval, aké jemu patriace procesné práva boli zo strany súdu porušené do takej miery, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Navrhol, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

IV.

15. Vyjadrenie žalovaného bolo doručené žalobcovi dňa 23. októbra 2022 na vedomie.

V.

16. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná a je potrebné ju zamietnuť.

17. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

18. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

19. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

20. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

21. Podľa § 199 ods. 1 písm. g/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie ministerstva obrany Slovenskej republiky, ministra obrany Slovenskej republiky a nadriadeného určeného podľa osobitného predpisu.

22. Podľa § 199 ods. 1 písm. h/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie príslušného útvaru sociálneho zabezpečenia.

23. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zamietol správnu žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 12. augusta 2021, č.: SELUZ-102-5/2021-OdSP, ktorým tento podľa § 84 ods. 4 písm. b/ zákona č. 328/2002 Z. z. a § 59 ods. 1 a 2 Správneho poriadku odvolanie žalobcu zamietol a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia z 01. júna 2021, č.: VÚSZ-45313641502367-37/2021-OOČ, ktorým žalobcovi podľa § 20 ods. 1 písm. d/ v spojení s § 24 ods. 1 a ods. 3 písm. i/ a § 105 ods. 8 zákona č. 328/2002 Z. z. nepriznal zvýšenie jednorazového mimoriadneho odškodnenia.

24. Zákon č. 328/2002 Z. z. upravuje sociálne zabezpečenie policajtov a profesionálnych vojakov, ktoré tvorí úrazové zabezpečenie; (§ 1 ods. 1 písm. b/).

25. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z., dávky úrazového zabezpečenia poskytované policajtom a profesionálnemu vojakovi sa odvodzujú od sumy služobného platu, ktorý policajt a profesionálny vojak dosiahli v ustanovenom období pred vznikom nároku na dávku, ak v § 20 až 24 nie je ustanovené inak.

26. Podľa § 20 ods. 1 písm. d/ zákona č. 328/2002 Z. z., policajtovi alebo profesionálnemu vojakovi, ktorý utrpel služobný úraz podľa § 29 ods. 1 až 3 alebo u ktorého bola zistená choroba z povolania podľa § 29 ods. 4, sa poskytuje v rozsahu, v akom služobný úrad alebo služobný orgán za škodu zodpovedá, jednorazové mimoriadne odškodnenie.

27. Podľa § 24 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z., policajtovi a profesionálnemu vojakovi, ktorého zdravotná spôsobilosť na výkon služby bola zmenená alebo ktorý bol uznaný za invalidného v dôsledku služobného úrazu spôsobeného za nebezpečných podmienok, patrí jednorazové mimoriadne odškodnenie vo výške najmenej desaťnásobku základu podľa § 60 a najviac päťdesiatnásobku základu podľa § 60. Jednorazové mimoriadne odškodnenie vo výške najmenej desaťnásobku základu podľa § 60 a najviac päťdesiatnásobku základu podľa § 60 patrí za rovnakých podmienok aj policajtovi a profesionálnemu vojakovi, ktorého zdravotná spôsobilosť na výkon služby bola zmenená alebo ktorý bol uznaný za invalidného v dôsledku choroby z povolania.

28. Podľa § 28 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z., ak sa zmenia pomery poškodeného, ktoré boli rozhodujúce na určenie výšky náhrady škody, nadriadený uvedený v § 81 ods. 1 písm. a/ a Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia podľa § 81 ods. 1 písm. b/ rozhodnú o priznaní, zvýšení, znížení, zastavení výplaty alebo o odňatí dávky úrazového zabezpečenia.

29. Podľa § 28 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z., zmenou pomerov poškodeného sa rozumie
a/ zmena výšky vyplácaného invalidného výsluhového dôchodku z dôvodu zmeny miery schopnosti vykonávať civilné zamestnanie,
b/ zvýšenie invalidného výsluhového dôchodku s výnimkou zvýšenia invalidného výsluhového dôchodku priznaného do 30. júna 2002,
c/ zvýšenie výsluhového dôchodku,
d/ zmena výšky príjmu zo zárobkovej činnosti po skončení služobného pomeru,
e/ priznanie predčasného starobného dôchodku podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení.

30. Podľa § 105 ods. 4 zákona č. 328/2002 Z. z., dávka nemocenského zabezpečenia, úrazového zabezpečenia a výsluhového zabezpečenia sa prizná alebo sa zvýši odo dňa, od ktorého dávka alebo jej zvýšenie patrí, najviac tri roky spätne odo dňa zistenia, že sa dávka priznala alebo sa vyplácala v nižšej sume, ako patrí, alebo najviac tri roky spätne od uplatnenia nároku na dávku alebo nároku na jej zvýšenie, ak sa dodatočne zistí, že sa dávka
a/ priznala v nižšej sume, ako patrí,
b/ vypláca v nižšej sume, ako patrí,
c/ neprávom odoprela alebo
d/ priznala od neskoršieho dátumu, než od ktorého patrí.

31. Podľa § 105 ods. 8 zákona č. 328/2002 Z. z., výplata dávky nemocenského zabezpečenia, úrazového zabezpečenia a výsluhového zabezpečenia sa zastaví, uvoľní alebo sa dávka vypláca v nižšej sume alebo vo vyššej sume odo dňa zmeny skutočností rozhodujúcich na vznik nároku na dávku alebo nároku na ich výplatu.

32. Najvyšší správny súd mal z obsahu súdneho spisu, ktorého súčasťou tvoril pripojený administratívny spis žalovaného preukázané, že

a. žalobca dňa 16. októbra 2015 (profesionálny vojak s vojenskou hodnosťou kapitán) utrpel služobný úraz

b. na základe personálneho rozkazu riaditeľa Personálneho úradu Ozbrojených síl Slovenskej republiky z 28. júla 2016, číslo 4830 bol žalobca prepustený zo služobného pomeru

c. následne podaním z 12. septembra 2016 žalobca požiadal o dávku úrazového zabezpečenia - priznanie a vyplatenie jednorazového mimoriadneho odškodnenia podľa § 20 ods. 1 písm. d/ zákona č. 328/2002 Z. z.

d. prvostupňový správny orgán rozhodnutím zo 07. decembra 2016 žalobcovi priznal jednorazové mimoriadne odškodnenie vo výške 35.547,16 eur

e. žalobca podaním z 10. novembra 2020 požiadal o cit.: „ (...) priznanie dorovnanie / zvýšenia a vyplatenia jednorazového mimoriadneho odškodnenia (...)“

i. [predmetnú žiadosť žalobca odôvodnil znížením jeho spôsobilosti vykonávať primerané civilné zamestnanie z pôvodne stanovených 25% na 35% v porovnaní so zdravým človekom]

f. prvostupňový správny orgán rozhodnutím zo 07. januára 2021 žalobcovi podľa § 20 ods. 1 písm. d/ v spojení s § 24 ods. 1 a ods. 3 písm. i/ zákona č. 328/2002 Z. z. nepriznal jednorazové mimoriadne odškodnenie

g. na odvolanie žalobcu žalovaný rozhodnutím z 10. marca 2021 zrušil prvostupňové správne rozhodnutie zo 07. januára 2021 a vec vrátil prvostupňovému správne orgánu na nové prejednanie a rozhodnutie

i. [odvolací orgán dospel k záveru, že výrok prvostupňového správneho rozhodnutia a jeho odôvodnenie spolu navzájom nesúvisia, keď prvostupňový správny orgán rozhodol o nepriznaní jednorazového mimoriadneho odškodnenia, pričom v odôvodnení sa zaoberal otázkou splnenia zákonných podmienok pre dorovnanie / zvýšenie a vyplatenie jednorazového mimoriadneho odškodnenia podľa § 105 ods. 8 zákona č. 328/2002 Z. z.]

h. prvostupňový správny orgán následne rozhodnutím z 01. júna 2021 žalobcovi podľa § 20 ods. 1 písm. d/ v spojení s § 24 ods. 1 a ods. 3 písm. i/ a § 105 ods. 8 zákona č. 328/2002 Z. z. nepriznal zvýšenie jednorazového mimoriadneho odškodnenia

i. na odvolanie žalobcu žalovaný rozhodnutím z 12. augusta 2021 odvolanie žalobcu zamietol a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie z 01. júna 2021.

33. Najvyšší správny súd v prvom rade poukazuje na to, že žalobca utrpel služobný úraz, v dôsledku ktorého stratil predpoklady na výkon štátnej služby, ktorej skutočnosti zodpovedal následne vydaný personálny rozkaz z 28. júla 2016, číslo 4830 o jeho prepustení zo služobného pomeru profesionálneho vojaka. Následne si žalobca uplatnil jednotlivé dávky úrazového zabezpečenia, okrem iného aj jednorazové mimoriadne odškodnenie. Prvostupňový správny orgán v rámci rozhodovania o tomto žalobcom uplatnenom nároku vychádzal aj z príslušnej zápisnice o rokovaní z 19. októbra 2016, číslo 10/2016 vyhotovenej posudkovou komisiou sociálneho zabezpečenia, ktorá uznala žalobcu invalidným v dôsledku služobného úrazu so schopnosťou vykonávať primerané civilné zamestnanie zníženou o 25%. Za tohto stavu a ustálenej percentuálnej miere zníženia schopnosti vykonávať primerané civilné zamestnanie potom prvostupňový správny orgán priznal žalobcovi jednorazové mimoriadne odškodnenie vo výške 35.547,16 eur zodpovedajúcej dvadsaťdva (22) násobku základu s tým, že základ bol určený v súlade s § 24 ods. 1 v spojení s § 60 zákona č. 328/2002 Z. z. v sume 1.615,78 eur. Dvadsaťdva (22) násobok základu bol určený v súlade článkom 3 ods. 5 písm. a/ článku 5 Smernice Ministerstva obrany Slovenskej republiky č. 21/2014 o podrobnostiach o jednorazovom mimoriadnom odškodnení, jednorazovom odškodnení pozostalých, zvýšenom jednorazovom odškodnení pozostalých, o postupe nadriadených pri prerokúvaní a určovaní náhrady škody a o ďalších podrobnostiach o poskytovaní náhrad v súvislosti so služobnými úrazmi a chorobami z povolania profesionálnych vojakov podľa k tomu zodpovedajúceho vzorca $3/8 \times 25\% + 12,5 = 21,875$, po zaokrúhlení 22 (a teda $1.615,78 \times 22 = 35.547,16$ eur). S ohľadom na zvýšenie percentuálnej miery zníženia schopnosti vykonávať primerané civilné zamestnanie z pôvodne stanovených 25% na 35% na podklade zápisnice o rokovaní z 21. októbra 2020, číslo 10/2020 vyhotovenej posudkovou komisiou sociálneho zabezpečenia žalobca podaním z 10. novembra 2020 požiadal o „dorovnanie / zvýšenie a vyplatenie jednorazového mimoriadneho odškodnenia.“

34. Zásadnou úlohou súdu bolo posúdiť otázku možného zvýšenia už v minulosti priznaného a vyplateného jednorazového mimoriadneho odškodnenia z dôvodu navýšenia percentuálnej miery zníženia schopnosti vykonávať primerané civilné zamestnanie.

35. Jednorazové mimoriadne odškodnenie patrí medzi dávky úrazového zabezpečenia upravené zákonom č. 328/2002 Z. z. Z hľadiska vzniku nároku na predmetnú dávku možno hovoriť o dávke obligatórnej, keď sa jedná o plnenie z úrazového zabezpečenia, na ktoré vzniká policajtovi a profesionálnemu vojakovi právny nárok po splnení zákonom stanovených podmienok (v predmetnej veci bol žalobca uznaný za invalidného v dôsledku služobného úrazu spôsobeného za nebezpečných podmienok). Ďalej z hľadiska formy plnenia možno predmetnú dávku považovať za dávku peňažnú

poskytovanú vo forme peňažného plnenia, plní teda priamu ekonomickú funkciu. Z hľadiska periodicity plnenia má predmetná dávka jednorazový charakter, ktorá skutočnosť navyše vyplýva už z jej legislatívneho názvu. Jedná sa teda o jednorazové a mimoriadne vyplatenie peňažnej sumy, účel ktorého spočíva v pomoci poškodenému preklenúť nepriaznivú finančnú situáciu spôsobenú stratou príjmu, ktorá nastala v súvislosti so služobným úrazom a v dôsledku ktorého zostal poškodený náhle vyradený z plnenia úloh plynúcich mu z osobitných právnych predpisov v rámci výkonu príslušnej štátnej služby, a ktorá skutočnosť mohla mať negatívny vplyv nielen na chod jeho domácnosti, ale celkovo na život poškodeného a členov jeho rodiny. Jednorazové mimoriadne odškodnenie má podľa názoru najvyššieho správneho súdu okamžitý kompenzačný charakter umožňujúci sa prispôbiť zmeneným životným podmienkam, ktoré nastali v danom čase s tým, že jeho priznaním a následným vyplatením jeho funkcia zaniká, keďže splnila svoj účel. Na rozdiel od pravidelne sa opakujúcich dávok (napríklad náhrada za stratu na zárobku, alebo invalidný výsluhový dôchodok), ktoré pôsobia priebežne a do budúcnosti, a teda môžu byť ovplyvňované faktormi, ktoré majú zásadný vplyv na výšku samotnej dávky prípadne aj na samotný nárok ako taký a medzi ktoré možno zaradiť aj percentuálnu mieru zníženia schopnosti vykonávať primerané civilné zamestnanie, jednorazové mimoriadne odškodnenie pôsobí v zásade do minulosti a jeho právoplatným priznaním a vyplatením možno považovať tento typ dávky úrazového zabezpečenia za „skonsumovaný“. S ohľadom na takto vymedzenú funkciu možno uzavrieť, že zvýšenie jednorazového mimoriadneho odškodnenia v dôsledku skutočností, ktoré nastali v budúcnosti (napríklad v dôsledku zvýšenia percentuálnej miery zníženia schopnosti vykonávať primerané civilné zamestnanie) nie je možné.

36. Pokiaľ žalobca odôvodňoval zvýšenie jednorazového mimoriadneho odškodnenia s poukazom na § 28 ods. 1 a 2 zákona č. 328/2002 Z. z. najvyšší správny súd uvádza, že ustanovenie § 28 ods. 1 menovaného zákona umožňuje, aby príslušný orgán rozhodol o priznaní, zvýšení, znížení, zastavení výplaty alebo o odňatí dávky úrazového zabezpečenia v prípade zmeny pomerov poškodeného, ktoré boli rozhodujúce na určenie výšky náhrady škody s tým, že v § 28 ods. 2 explicitne popisuje, čo sa pod zmenou pomerov poškodeného rozumie. Konkrétne touto zmenou bude zmena výšky vyplácaného invalidného výsluhového dôchodku z dôvodu zmeny miery schopnosti vykonávať civilné zamestnanie, zvýšenie invalidného výsluhového dôchodku s výnimkou zvýšenia invalidného výsluhového dôchodku priznaného do 30. júna 2002, zvýšenie výsluhového dôchodku, zmena výšky príjmu zo zárobkovej činnosti po skončení služobného pomeru, priznanie predčasného starobného dôchodku podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení. Z uvedeného je zrejmé, že zmena v percentuálnej miere schopnosti vykonávať civilné zamestnanie má vplyv na výšku invalidného výsluhového dôchodku, prípadne nárok ako taký, avšak táto skutočnosť nemá vplyv na jednorazové mimoriadne odškodnenie a jeho jednorazovo vyplatenú výšku v danom čase. Len pre úplnosť najvyšší správny súd dodáva, že zvýšenie percentuálnej miery môže mať vplyv nielen na výšku invalidného výsluhového dôchodku, ale aj na samotný výsluhový dôchodok, pokiaľ bol tento priznaný z dôvodu, že bol pôvodne (pred zvýšením percentuálnej miery) vyšší než výška invalidného výsluhového dôchodku. Obdobne na prípad žalobcu nemožno aplikovať § 105 ods. 8 zákona č. 328/2002 Z. z., podľa ktorého sa výplata dávky nemocenského zabezpečenia, úrazového zabezpečenia a výsluhového zabezpečenia zastaví, uvoľní alebo sa dávka vypláca v nižšej sume alebo vo vyššej sume odo dňa zmeny skutočností rozhodujúcich na vznik nároku na dávku alebo nároku na ich výplatu, keď z dikcie tohto ustanovenia vyplýva, že sa uplatňuje na mesačne opakujúce sa dávky, medzi ktoré však jednorazové mimoriadne odškodnenie nepatrí.

37. Na záver najvyšší správny súd uvádza, že v prípade ak by sa prijal právny názor žalobcu o zvýšení jednorazového mimoriadneho odškodnenia v dôsledku zmeny pomerov, ktorá nastala v budúcnosti a konkrétne spočívajúcej v navýšení percentuálnej miery zníženia schopnosti vykonávať primerané civilné zamestnanie potom by táto konštrukcia mala platiť „obojsmerne“, to znamená v prípade zníženia percentuálnej miery by mal prvostupňový správny orgán rozhodnúť o vrátení relevantnej časti výšky zodpovedajúcej rozdielu medzi pôvodne priznaným jednorazovým mimoriadnym odškodnením a jednorazovým mimoriadnym odškodnením, ktorého výška by zodpovedala novej skutočnosti, t. j. zníženiu percentuálnej miery.

38. K námietke žalobcu, že rozsudok krajského súdu je neodôvodnený a nevyporiadava sa s podstatnými námietkami, najvyšší správny súd uvádza, že rozsudok krajského súdu je vo svojej podstate odôvodnenia pomerne stručný, avšak najvyšší správny súd v tomto prípade aj vo svetle zásady rýchlosti a hospodárnosti konania nevzhladol dôvod na jeho zrušenie a vrátenie za účelom jeho precíznejšieho odôvodnenia. Vzhľadom na osobitosti súdneho preskúmovacieho konania, je postačujúce stručné uvedenie dôvodov so záverom, že postup žalovaného správneho orgánu bol zákonný a napadnuté rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom, čím sa krajský súd stotožnil s vecnými dôvodmi žalovaného správneho orgánu, uvedenými v odôvodneniach rozhodnutí oboch stupňov v danej veci, ktoré ho viedli k rozhodnutiu o nepriznaní zvýšenia jednorazového mimoriadneho odškodnenia.

39. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší správny súd vyhodnotil rozsudok krajského súdu ako vecne správny, preto kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú postupom podľa § 461 SSP zamietol.

40. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší správny súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní úspech nemal, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanému ich nepriznal, keďže nebola splnená podmienka výnimočnosti (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 veta druhá SSP).

41. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3 : 0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.